

Universitätsbibliothek Paderborn

**TRACTATVS|| DE CON-||FESSIONIBVS MA=||LEFICORVM ET
SAGA-||RVM SECVNDÒ RECOGNI||tus, & auctior redditus.||
An, & quanta fides ijs adhibenda sit?||**

Binsfeld, Peter

Avgvstae Trevirorum

VD16 B 5530

6. Conclusio. Confeßio duorum vel trium contra aliquem, vel aliquos participes criminis, regulariter facit indicium ad torturam, in crimine maleficorum.

urn:nbn:de:hbz:466:1-41113

6. Conclusio. *Confessio duorum vel trium contra aliquem, vel aliquos participes criminis, regulariter facit indicium ad torturam, in crimine maleficorum.*

HANC Conclusionem sic intelligo: si duo vel tres socij rei inuenti in tormentis, de se confessi, simul vel successiuè denuntient alium, vel alios, faciunt indicium, vel indicia sufficientia cōtra talem, vel tales, ad torturam: si in confessione constanter perseuerent, penitentes ad iudicium accedant, morientes cum contritione, ita vt ex circumstantijs adiunctis non possit præsumi eos mentiri: & si alia non sint indicia, Iudex potest & debet ex lege naturali supra insinuata, & ratione officij, tales denunciatos apprehendere, inquirere, & torture subijcere. Et in tali cōfessione multum est obseruandum, an reus sæpius confessionem contra alios reiteret, & geminet in tormentis postea, & ad banchum iuris: quia geminatio arguit magnam firmitatem animi & propositi. Marsil. in conf. 113. num. 2. & in L. 1. ff. de quæst. §. Quæstioni. Felin. in ca. si cautio, De fide instrumentorum, num. 39. Decius in consil. 185. num. 10. Talis etiam geminatio & reiteratio præsupponit deliberationem, iuxta Gloss. in cap. Si quis iratus. 2. q. 3. Qua de caussa non est reuocabilis prætextu erroris aut falsitatis. Ludouic.

douic. Roman. in cons. 346. incipiente, in hac
 caussa. Barth. in L. Cùm scimus. C. de Agrico-
 lis & censitis. lib. II. Bald. in L. Nec damnosa. C.
 de precibus Imperat. offerendis, & alij iam ci-
 tati. Dictum in Cōclusionē (regulariter) quia
 possit esse casus, in quo tam paucæ denuncia-
 tiones non sufficerent: vt si vir in potestate &
 auctoritate constitutus, à subditis denuncia-
 retur tanti criminis, possit fortassè præsumi,
 ex odio factum, vel alio humano respectu,
 præsertim si nullæ aliæ adsunt præsumptio-
 nes coadiuuantes. Si tamen tales denunciatio-
 nes multiplicentur à personis infimæ, medio-
 cris, & fortassis æqualis (consideratis confide-
 randis) conditionis & status hominibus: iusti-
 tia vendicat sibi locum. Videndum etiam, an
 tales denunciantes sint maioris auctoritatis
 habitus: tunc enim eorum denunciationses sunt
 maioris etiam virtutis, in æquilibrio rationis,
 contra pares, si debitæ seruantur conditiones.
 Propter hoc enim crimen licet quemlibet, nõ
 obstante dignitate, torture subijcere, & inuen-
 tum reum punire ex L. Etsi excepta. C. De ma-
 lef. & mathem. Probatur nunc Conclusio sic
 declarata.

Primò, auctoritate omnium DD. allega-
 torum in 3. & 5. Conclus. Nam cùm dubitant,
 an vnus confessio in exceptis sufficiat ad tor-
 turam, præsupponunt duorum vel trium suf-
 ficere: & communis & in praxi recepta opinio
 tenet,

*applicat
 Concl.*

*Vide Tanne
 de Jesty Jai
 q non admittit
 Denunciatioes
 simpliciter
 sed per sonas
 Jesty & v. ita*

*m vel
 artici-
 sm ad*

*si duo
 tis, de
 ienta-
 ndicia
 uram:
 peni-
 s cum
 unctis
 a non
 natu.
 es de-
 rturæ
 st ob-
 n con-
 is po-
 io ar-
 ofiti.
 uæst.
 e in-
 l. 185.
 ratio
 oss. in
 on est
 . Lu-
 ouic.*

tenet, cōfessionem siue nominationem vnius facere indicium ad torturam, si alia præsumptione vel indicio iuuetur. Sed hīc in proposito vnius inculpatio, vel nominatio coniungitur nominationi alterius. Ergo.

Secundò, ex communi sententia, vt supra ostensum est, vnum graue indicium & proximum sufficeret regulariter ad torturam. Sed inculpatio duorum vel trium facit grauissimum contra tertium: cūm vnius faciat graue, ex definitione grauis indicij, & proximum: cūm omnes rerum circumstantias nominans posset significare & aperire viam ad vltiorem inquisitionem.

Tertiò, in crimine læsæ maiestatis diuinæ & humanæ, duorum sociorum confessio contra socium vel socios, sufficeret ad torturam, ex cap. In fidei fauorem. in 6. de hæret. & 6. quæst. 1. cap. Si quis cum militibus. & in L. Quisquis. C. ad Legem Iuliam Maiest. & communi doctorum sententia. Ergo & in nostro casu: quia vbi est similis ratio, idem ius est. ff. ad Legem Aquil. L. Illud. & vbi maior ratio, maius ius. Ratio autem in dictis criminibus est enormitas criminis, & reipubl. damnum. Sed magnitudine & immanitate hoc crimen omnia superat, maximaque damna in reipubl. redundant, vt omnium confessionibus constat, & hisce infœlicissimis temporibus Respubl. experitur. Hinc bene Lambertus
Danæus

Danæus cap. 5. in dialogis de sortiarijs & maleficis, ait: Sunt à fide sceleratissimi apostatae, Dei potentiae perfidi abiuratores, rei læsæ Maiestatis diuinæ, transfugæ teterrimi, proditores Dei scœdissimi, asseclæ diaboli turpissimi, deniq; diabolici venefici & impostores. Hæc ille. Si ergo in crimine læsæ maiestatis diuinæ & humanæ, duo socij criminis contra participes faciunt indicium ad torturam sufficiens, imò fortassè plus probant in defectu aliorum (nam iura eos in testes admittunt indistinctè) quis negabit in nefandissimo scelere duorum vel trium testimonium, de se confessorum, contra alios sufficere ad torturam? quæ solum est medium ad inquirendum veritatem. Quid immanius, quàm Deo datam fidem abnegare, cum Diabolo scœdus contra diuinam maiestatem, eiusq; sanctos contrahere, Dæmonem adorare, sanctissimam Dei genitricem blasphemijs impetere, hosti communis salutis obedientiam, homagiumq; præstare? Erenim qui in religionem diuinam peccat, omnibus facit iniuriam, & publicum crimen committit. c. Vergentis. de hæreticis. & C. eod. tit. L. Gazaros. Si ergo. vt L. 2. ibidem definit, Hæreticorum vocabulo continentur, & latis aduersus eos sanctionibus debent succumbere, qui vel leui argumento à iudicio Catholicæ religionis, & tramite detecti fuerint deuiare; quanto magis qui tot
tamq;

tamque enormibus flagitijs, non dico de uita
re à fide, sed totam religionem conculcare
maximis argumentis cognoscuntur, & dete-
guntur?

Quartò: in crimine latrocinij, & alijs ex-
ceptis, omnium practicum iudicio, duo-
rum vel trium denunciations contra confor-
tes criminis sufficiunt ad torturam, ex legibus
suprà citatis & allegationibus. Et sic practica-
tur in rebus publ. bene institutis, doctissimo-
rum virorum consilijs, vt bene docent expe-
rientia, & aliorum testimonijs Iul. Clarus lib.
5. §. fin. pract. criminalis. q. 21. vers. Sed pone.
Chassançus in Consuetudinibus Burgundiæ,
Rubr. 1. §. 5. num. 123. vers. Et quantum ad lai-
cum. Raphaël Fulgosius in consil. 173. Alexan.
conf. 89. li. 3. incipiente, Viso themate ante scri-
ptæ. In crimine hæresis duos tantum sufficere
probat pluribus allegationibus. Ioseph. Masc-
card. vol. 2. de probat. Concl. 857.

Quintò. Omnium Doctorum iudicio,
in defectum aliarum probationum, & in sub-
sidium, admittuntur testes non integri, inha-
biles, infames, & socij criminum, quando ex
natura rei & actus alij haberi nõ possunt, iux-
ta communem rerum cursum. Sic tenent Pa-
norm. Baldus. Hostien. Felinus & alij, in cap.
fin. de test. cogend. Anthon. à Butrio in cap.
Tertio loco, de Probat. Ioann. Andreas in ad-
dit. ad Speculat. tit. de teste. §. 1. vers. Quid si
olim.

olim. Bald. Glos. & alij d. in C. de testib. L. Quoniam liberi. Alexand. lib. 2. consil. 320. incip. Et viso themate. & eod. lib. 2. consil. 166. incip. Animaduersis. & lib. 5. consil. 152. incip. Viso processu causæ. Philip. Cornæus 1. part. consil. 58. incip. Post reditum cōsiliū dicitur mihi. Paul. Castr. 1. part. consil. 348. incip. Notandum quod adulterium. Decius in consil. 189. incip. Letatus sum. à num. 10. Marsil. consil. 41. num. 6. & consil. 61. & 102. num. 7. & in pract. criminal. §. Diligenter. à nu. 81. Mattheus Matthesil. in singularibus. versic. Nota quod sub sidium, pag. penult. Landfranc. in tractatu de depositionibus testium. num. 102. Salyce. in L. Ea quidem. C. de accusat. Iason in L. Cunctos populos. De summa Trinit. & communis ibidem. Mart. Nauarr. in Manual. Confessar. cap. 25. num. 49. & 50. Plurimas ad hoc congregat allegationes Anthon. Gabrielius, Romanus Fisci Apostolici Aduocatus lib. 1. communiū Conclusionum, in Rub. de test. Conclu. 7. Sed in crimine maleficorum aliter veritas haberi non potest, ex natura ipsius rei & actus, iuxta communem rerum cursum. Eorum enim exercitia, conuenticula, coniurationesq; de nocte fiunt, & in locis secretis, & ab hominum consuetudine remotis. Vnde dicuntur striges, quia quasi aues nocturnæ de nocte strident, vs notat Syluest. in summa, verb. Hæresis 3. & sua maleficia exercent. Quæ autem de nocte fiūt,

X

& in

& in locis secretis, difficilis sunt probationis, vt pulchrè ostendunt Alexand. in d. conf. 166. & Marsil. in conf. 5. Si autem aliquod in rerum natura crimen est, quod aliter probari non possit, nisi per consortes & socios criminis, hoc profectò est, vt rei natura ostendit, & experientia rerum magistra docet.

Nunquid princeps tenebrarum est author principalis, qui odit lucem, & omnia inuisibiliter operatur? & quis probus eorù tractatibus & conuentibus interest, aut interesse permittitur, vt sit testis omni exceptione maior, qui testimonium ferat? Quis enim vir vxorem habès, cum qua noctes diesq; versatur, ipsam innocentem affirmare audebit? Aut quæ mulier, virum ab hoc crimine liberum pronunciat? Hic sibi locum vendicat illud poëticum: *Quo minime credis gurgite, piscis erit.* Quis igitur Iudex tam à ratione alienus est, qui bonorù requirat testimoniù, vbi nulli boni interesse possunt, nisi probitatem amittere, & pactum cum dæmone & sua societate inire velint? Atq; hoc argumentũ confirmat Regula illa Iuridica; in defectum probationum, si ex negotij & actus natura non potest haberi legitima probatio, admittitur minus legitima: & lex contenta est ea probatione, quæ haberi potest. text. & Glos. in c. fin. de testib. cog. Panormit. ibid. Alexand. i. volu. consil. 64. incip. A Eterni numinis inuocato spiritu. Marsil. conf. 5. & in Pract. Crimin. §. Di.

¶ Diligenter. nu. 126. Bartol. & Immoen. in L. in illa stipulatione. in fine. de verbor. obligat. Chassanæus super Consuetudin. Burgundiæ, Rubr. 1. §. 5. nu. 173. Amplius roboratur ex Panormit. in cap. De cætero. de testib. vbi testatur, quod licet regulariter non admittantur laici contra clericos, in caussa Criminali: tamẽ quando delictum est commissum in villa, vbi solum vnus est clericus, in defectum probationum, admittendi sunt laici. Ad idem facit doctrina Saliceti in L. Ea quidem. C. de accusat. q. 5. recepta ab Angelo ab Aretio, in Tract. de malefic. Verb. Metitor. & Marsilio d. conf. 5. & alijs. Quando in casu sumus, in quo testes integri haberi non possunt, tunc admittendũ non integri: & ponit exemplum. Si quis lusit in prostibulo, & fuit deceptus propter taxillos falsos, &c. poterit læsionem & falsitatem probare per lenones & infames.

Sexto, in enormibus & occultis, facilior & promptior debet esse Iudex in procedendo ad torturam, sicut in incantatione, venenatione & similibus, ex Bald. in L. Nemo deinceps. C. de Episcopali audient. Barbat. & alijs in addit. ad Bart. L. fin. ff. de quæst. Quod late confirmat Francis. Brunus in Tractat. de indicijs & tortura, 2 part. q. 8. num. 2. & hæc est communis regula, vt tradit Clarus lib. 5. q. 64. versi. & ideò. Ratio redditur: quia ea, quæ in occulto fiunt difficilius probari possunt.

Ex qua causa resultat illud iuridicum pronunciatum: In clandestinis & occultis sufficere probationes per coniecturas, ob rei difficultatem, quæ aliàs non sufficerent. Occulta autem sunt, quæ fiunt de nocte, & in loco occulto. Baldus in L. Cùm fratrem. C. de his quibus vt indignis. in principio. Angel. in L. 1. §. Occisorum. ff. ad Syllanian. Hinc Bald. clandestinum dicit: quia rarò inuenitur sine tortura, vt est venenatio, ex d. L. Cùm fratrem. Quomodo autem quæ de nocte fiunt, difficultis sint probationis, probat latè Alexand. lib. 2. conf. 211. incipien. Visa facti narratione, & eod. li. conf. 167. incip. Animaduersis his, quæ tamper testes. Atque crimen maleficorum ex his causis alijsq; quod est occultissimum, leuioribus argumentis tortura inquiri posse quis dubitat? tamen à regula criminum aliorum exceptorum non recedimus, vt satis superq; constat ex supradictis. Quare autem maleficia potius fiant de nocte, & in locis ab hominum conuersatione desertis, duplex redditur ratio à Paulo Grillando, in lib. 2. de Sortilegijs cap. 4. Prima, quia Dæmon post casum ex paradiso effectus fuit obscurus, & tenebrosus: quare etiam dicitur princeps tenebrarum: proinde sua opera facit in loco obscuro, & tempore tenebroso, iuxta commune dictum: Qui malè agit, odit lucem: Secunda: Si de die fierent, possent videri ab aliquo, & facilius discooperirentur.

grentur eorum maleficia, & deuenirent ad
notitiam, & sic caperentur & punirentur.

Septimò. Regulare & iuridicum est, quod
propter enormitatem & immanitatem crimi-
nis, iura & statuta transgredi licet; Id quod
probat cap. i. de confess. Glos. & DD. Exci-
piuntur, propter immanitatem, quæ vocatur
excepta ab illa regula: De se confessus super a-
liorum conscientia non debet inquiri. L. Ne-
mo deinceps. C. de Episcopaliaudient. In fe-
stis Paschalibus relaxantur carcerati, exceptis
qui atrociam commiserunt. L. per omnes. C. de
defensorib. ciuit. denegatur defensio, propter
magnitudinem criminis. L. prouinciarum. C.
de ferijs. In venerabili Paschæ die, propter im-
manitatem, admittitur tortura ad honorem
Dei: quod & Bald. in d. l. Nemo deinceps, tra-
dit. Fecit ad idem Gloss. in §. per contrarium.
Instit. de hæred. quæ ab intestat. deferuntur. v-
bi propter immanitatem fama defuncti dam-
natur. Sic Ioann. Andreas, propter atrocissi-
mum crimen. in cap. Cùm non ab homine, de
indicijs. Testatur Clericum sine degradatione
posse puniri, non attenda dispositione d. ca.
Sic Marsil. in singular. 601. propter immanita-
tem criminis recipiuntur testes, lite non con-
testata, & parte non citata: iuxta notata ab Ar-
chidiacono, Dominico Geminiano, Hostien.
in cap. i. de homicid. in 6. & Felin. in cap. Quo-
niam, num. 7. Vt lite non contestata. Probant

hanc regulam latissimè Baldus in Authent.
 sed nouo iure. C. de seruis fugitiuis. & Docto-
 res in addition. ibidem. Marsil. in L. vnus.
 §. Cogniturum. ff. de quæst. & in d. singulari:
 & omnium latissimè Andreas Barbatius in c.
 1. de Constit. à num. 155. secutus doctrinam In-
 nocentij ibidem. Propter hanc regulam in a-
 trocissimis non seruatur ita processus, reci-
 piuntur testes ante litem contestatam, & parte
 non citata, & proceditur ad torturam, etiam si
 non sint ita sufficientia indicia, vt rectè in fert
 Iulius Clarus lib. 5. q. 1. §. primo: ver. sunt etiã.
 Enormia enim, vt in d. singul. 601. Marsil. tra-
 dit, talis sunt naturæ & importantiæ, quod al-
 teret dispositionem statutorum & iuris com-
 munis. Atq; si hæc omnia in vilo crimine locũ
 habeant, in hoc nostro proposito in summo
 gradu obtinebunt. Si quidem vt plurimum
 in crimine maleficorum, in vno subiecto cõ-
 ueniunt crimen læsæ maiestatis diuinæ, quan-
 doq; etiam humanæ, vt experientia comper-
 tum est: latrocinia horrèda, & grauissimis cir-
 cunstantijs affecta; coniuratio cum diabolo in
 subuersionem regni summi Regis: Idololatria
 pessima, pactum cum diabolo & inferno; blas-
 phemia in Deum, Beatissimam Virginem, &
 omnes sanctos; peccatum contra naturã cum
 spiritualibus creaturis: sacrilegia nefãdissima
 in abusu sacramenti sacramentorum, & rerum
 sacrarum; Infantium & innocentium cedes; se-
 pulchro-

pulchrorum violatio, vt innocentes effodiāt, quorum carnibus horrendè abutuntur; perditio agrorum, vinearū, fyluarum, omniumque rerum ad salutem hominum spectantium: ita vt meritò à lege appellètur hostes communis salutis; & alia plurima scelera perpetrant, quæ nec mens humana concipere valet. Quis igitur tam insipiens est, qui legibus concludere velit, quod omnes leges immanitate & atrocitate superat? Estne vllus canon, aut lex, aut statutum, quod dæmonem cum sua societate includat? Hic Iudices atq; potestatem habentes, per Deum, cõmunemq; salutem obsecro, vt leges, iura, rationes, & auctoritatem doctissimorum virorum intueantur, oculos aperiāt, & cernant, quomodo Deus immanissimis criminibus irritetur, quomodo propter periculum communis salutis, in enormibus, ne quidem à processu & inquisitione, & executione in diebus Deo singulari ratione cõsecratis cessandum sit; quomodo Deus executione iustitiæ reconciletur. Facili mē, ait d. lex, pronuncietur. C. de ferijs. in hoc summi numinis speratur venia, per quod multorū salus, & incolumitas procuratur: Quomodo ad honorē Dei, iuxta d. L. Nemo deinceps: crimina punienda sint; quomodo sināt crimina impunita coalescere, cõtra l. per omnes. C. de defen. Ciui. quomodo in tam enormibus & periculosis, contra

communem salutem, relictis legibus diuinis, naturalibus & positiuis, dum periculum est in mora, iustitiæ executionem differant, cum multorum scandalo, dantes iustam occasionem multis temerarijs iudicijs, & sic communicantes grauissimis peccatis alienis? quomodo deglutiant camelos, exoculantes culices, dum minora & manifesta Lynceis oculis perlustrant, & talpis sunt cæciores in occultis & atrocissimis? quomodo festucam videant, & trabem non animaduertunt, dum furta simplicia, homicidia sine proposito perpetrata, aliaq; minora canepius & angue persequuntur: crimen verò læsæ maiestatis diuinæ, apostasiam, tractatus secretos contra patriæ salutem, & alia immanissima facinora, tanquam phantasias & somnia negligunt. Habeant Iudices in hoc negocio doctrinam Magni Basilij ante oculos: Qui veram germanamq; iustitiã non habet in animo repositam, ac velut ex præuia quadam meditatione reconditam, sed aut pecunijs corrumpitur, aut amicis obsequitur, aut etiam inimicos vlciscitur, aut alienam reformidat potentiam; rectè ius dicere, iudiciaq; exercere non potest.

Octauò & vltimò probo Conclusionem. Si non demus locum denunciationibus confortum in crimine maleficorum, non est via extirpandi hoc crimen, nec inquirendi, aut procedendi contra multos, nec locus puniendi prius.

si principes huius sceleris; quod concedere est absurdissimum. Et hoc probo reducendo in memoriam ea, quæ posita & probata sunt ex fidei fundamentis, in decimo præludio. Inter Dæmones est prælatio & ordo. Sunt enim supremi, medij, & infimi. Qualis ergo ordo inter dominos, talis inter ministros. Nam norunt optimè tantò stabilius esse regnum, quanto maiori firmatur ordine. Videmus autem in regno temporali, superiores, potentiores, & honoratiores principibus assidere; consilia ac responsa dare, ac demum quod executioni mandandum, concludere, conclusa per medios & infimos in effectum deducere. Non enim est supremorum Consiliariorum, manus admouere operi. Sicut enim superiores Dæmones suas prouincias committunt inferioribus: Sic etiam in pessima illa politia, principes & superiores malefici, cum Principe Dæmoniorum concludunt tractatus, atq; inferioribus executionem mandant.

Atque hanc doctrinam non solùm ratio comprobatur, sed etiam maleficorum & maleficarum confessiones confirmant. Quæro nunc ab homine, qui nullum dat locum denunciationibus, contra ius, doctissimorum virorum authoritatem, & praxim tam Ecclesie, quam rerum publ. bene institutarum, atq; rectam rationem; quis modus erit procedendi contra illos, qui sunt in superiori ordine? manebunt

ne impunita eorum scelera? eorum tractatus
 contra rempub. communemq; salutem occul-
 ti latebunt, vt indies plures pertrahantur in
 Diaboli societatem? Recurris ad externa indi-
 cia: perquire quando principes huius sceleris
 vili fuerint aut scopas erigere ad causandum
 pluuiam, aut ollam supponere vestibulo ali-
 cuius stabuli, aut lites & minas intentasse ple-
 beis, aut alia opera externa exercuisse, quæ in-
 diciorum vices subeant ad probandum. Hæc
 enim sunt facta vulgarium & vilium persona-
 rum, quæ rus incolunt, & ruri versantur inter
 plebeos. Ibi quandoq; hæc & similia perspici-
 untur indicia. Tollatur igitur via inquisitio-
 nis & processus per denunciations, & alantur
 principes maleficorū, & magistri scholæ Dia-
 boli: & videbitur, cum maximo Reipubl. dā-
 no, quis sit futurus rei exitus. Habeant ante o-
 culos, qui gladium portant, iustitiam, quæ tri-
 buit vnicuiq; quod suum est, bene agenti præ-
 mium & honorem; malè operanti pœnam &
 vindictam: ne si respectu humano omittant
 punire Dei iniurias, ac reipubl. vindicare sce-
 lera, seuerissimam indignationem eius, qui et-
 iam iustitias iudicat, iucurrant.

Dubia duo hoc loco paucis mo-
 uenda & resoluenda sunt.

Primum. *Antestes huiusmodi singula-
 res*